

HJÄRNKRAFT

4-2022

Utges av Hjärnskaedeförbundet Hjärnkraft

www.hjarnkraft.se

TERAPIHUND

Så hjälper hunden Morris Malin efter hjärnskadan

Efter bara ett halvårs träning med terapihund känner Malin Andersson en tydlig skillnad.

HJÄRNSKADEFONDEN

Stöttar forskning & metodutveckling

**GOD JUL
& GOTT
NYTT ÅR!**

**Välkommen
till vår
julbutik**

www.hjarnkraft.se

HJÄRNKRAFT

– Nr 4 2022

Ansvarig utgivare

Leif Degler

Chefredaktör

Kerstin Orsén

Redaktionskommitté

Leif Degler, Cecilia Boestad,
Marie-Jeanette Bergvall, Pia Delin
och Kerstin Orsén.

Grafisk form & layout

Kerstin Orsén

Omslag

Foto: Kerstin Orsén och
Dreamstime.com.

Adress

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft
Nybohovsgränd 12, 1 tr
117 63 Stockholm

Telefon: 08-447 45 30
Tel.tid: må - tors kl 10-16
E-post: info@hjärnkraft.se
Hemsida: www.hjärnkraft.se

Utgivningsplan

2023	deadline	utgivning
nr 1	17/1	24/2
nr 2	17/4	1/6
nr 3	14/8	28/9
nr 4	24/10	29/11

Annonser

Bengtsson & Sundström Media

Tel: 08-10 39 20
E-post: hjarnkraft@bs-media.se

Prenumerationspris

250 kronor per år.

Medlemsavgift:
Enskild 220 kronor/år.
Familj (på samma adress)
340 kronor/år.
Plusgiro: 90 05 07-5

Hjärnskadefonden,
90-konto för insamling:
PG 90 05 07-5

Tryck

Mixi Print AB 2022.
ISSN 1651-5714

Kopiera gärna artiklar och citera ur
tidningen men ange alltid källa.

HK LEDARE - SIGNERAT

Strålande sol men också mörka moln hotar 2023

Leif Degler

Äntligen kan det bli någon form av nationella riktlinjer för traumatisk hjärnskada. Förslagen är nu ute på remiss. Samtidigt kan det bli tuffare för personer med funktionsnedsättning. Vi saknar funktionsrättsperspektivet i regeringens budget.

Trots högt ställda mål för funktionshinderspolitiken och löften i regeringsförklaringen om att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i samhället saknas funktionsrättsperspektivet i regeringens budgetproposition.

”Det ekonomiska läget må vara svårt, men vi är ändå förvånade över regeringens prioriteringar där stora satsningar görs inom vissa områden, medan behoven hos personer med funktionsnedsättningar förbises”, säger Nicklas Mårtensson, generalsekreterare på Funktionsrätt Sverige.

Funktionsrätt Sverige konstaterar att regeringen inte valt att justera för den ökande inflationen när det gäller statsbidragen till funktionsrättsorganisationer och vissa ersättningar i trygghetssystemen.

FOTO: DREAMSTIME.

”Trots att våra förbund har en viktigare roll än någonsin ser vi en realsänkning av statsbidraget, vilket kommer att försvåra vårt arbete”, säger Nicklas Mårtensson.

PROGNOSEN FÖR UTGIFTER för sjukpenning går ner trots ökande inflation och ingen uppräknings sker av schablonen för assistansersättningen. Det ovan nämnda är citat från en pressrelease med Nicklas Mårtensson, Funktionsrätt Sveriges generalsekreterare. Visst, kanske våra förväntningar var för höga eller kanske t.o.m. realistiska. Moderaterna var det enda parti som sa nej till att höja statsbidraget, när vi ställde frågan inför valet. Övriga sa ja. Men det ser vi heller inget resultat av varken på det ena eller andra sakområdet. Vän av ordning ställer sig nu frågan varför inget gjordes under de föregående ca 10 åren som får betraktas som väldigt goda ur de flestas perspektiv - jag har inget svar på frågan...men förklaringarna är säkert många.

ETT ANNAT RESULTAT av budgeten är den så kallade Funkisskatten som man valt att behålla och inte justera. Faktum är att det återigen slår hårdast mot de människor som redan har små marginaler i samhället. Om detta kan ni läsa mera här. <https://hejaolika.se/artikel/regeringen-behaller-och-okar-funkisskatten-2023/> Vad göra åt situationen - ja, det finns inget enkelt recept mer än att det får bli nya tag efter årskiftet för då vet vi hur våra bokslut blev samt inte minst vilka pengar vi har att röra oss med under 2023.

EN GLÄDJANDE PUNKT är att förslag på vårdriktlinjer för traumatisk hjärnskada nu är ute på remiss från NAG/TBI - gruppen som jag skrev i förra ledaren. Under hösten 2023 hoppas vi att de nya vårdriktlinjerna kan

implementeras ute i regionerna. Läs mer om detta på sidan 4.

På den positiva sidan kan också sägas att NKC -projektet tuffar på. Lokal med anställda finns och arbetet är igång, skjortärmarna kavlas upp.

Vidare så kommer vi allt längre och tidigare in i dialogen med våra myndigheter. Själv är jag med som patientrepresentant hos bl.a. SJ, Trafikverket och E-hälsomyndigheten.

Vi arbetar med funktionshinderfrågorna fullt ut i alla avseenden ex. ska vi till SJ:s depå i Hagalund, Stockholm i nästa vecka för att på plats gå igenom de modeller som nu är framtagna och där vi varit involverade på olika sätt till de nya tåg som ska vara i trafik 2026.

Funktionsrätt Sverige planerar en patientföreträdareutbildning där första testet går av stapeln efter nyåret. Allt för att vi bättre ska kunna företräda varandra i både sakkunskap och argumentation. Klart är att digitaliseringen kommer att öka vilket är en absolut nödvändighet för att vi ska hänga med nationellt/internationellt men därför inte sagt att det behöver bli på någons bekostnad direkt. Därmed avslutningsvis - Tack för ert engagemang under året. Ni alla önskas:

En riktigt god jul och ett gott nytt år!

Ett liv som räddas ska också levas!

Leif Degler
Förbundsordförande

Vårdriktlinjer för traumatisk hjärnskada välkomnas

Nu är förslag till vårdförlopp och vårdriktlinjer för traumatisk hjärnskada ute på remiss.

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft kommer att besvara remissen senast den 14 februari 2023.

TEXT: Leif Degler | leif.degler@hjernkraft.se

Alltsedan i januari 2021 så har jag som en av tre patientföreträdare deltagit i en nationell arbetsgrupp, NAG, för att ta fram vårdriktlinjer gällande traumatisk hjärnskada, NAG/TBI. Vi har varit 35 personer inklusive ordförande och processledare som träffats kontinuerligt under dessa två åren.

Deltagare har varit specialister: läkare, psykologer, talpedagog, arbetsterapeut, fysioterapeuter, patientföreträdare med olika skadebakgrund samt en från anhörigsidan (barn).

Nu är resultatet av detta arbete ute på remiss.

REMISS

Vårdförlopp för traumatisk hjärnskada och vårdriktlinjer för lätt traumatisk hjärnskada hos barn respektive vuxna, samt vårdriktlinje för medelsvår traumatisk hjärnskada hos vuxna.

Traumatisk hjärnskada (TBI)

Remiss vårdförlopp TBI.

Lätt traumatisk hjärnskada, barn

Remiss vårdriktlinje lätt TBI barn.

Lätt traumatisk hjärnskada, vuxna

Remiss vårdriktlinje lätt TBI vuxen.

Svår traumatisk hjärnskada, vuxna

Remiss vårdriktlinje svår TBI vuxna.

Varje delremiss kompletteras bland annat med en konsekvensbeskrivning vårdförlopp och vårdriktlinje TBI.

Remissen finns tillsammans med mer information på:

<https://kunskapsstyrningvard.se/kunskapsstyrningvard/kunskapsstod/remisservardforloppvardprogramochriktlinjer/remisseraktuella/rehabiliteringhabiliteringochforsakringsmedicin.67610.html>

HAR DU SYNPUNKTER?

Remissvaret ska vara inne senast den 14 februari 2023.

Om du som medlem i Hjärnkraft har synpunkter som du vill att vi ska ta med i vårt arbete för att besvara remissen är du välkommen att kontakta förbundet via e-post: info@hjernkraft.se så snart som möjligt eller senast den 25 januari 2023. Skriv gärna "Remiss TBI" i ämnesraden.

Äntligen har och är vi där att vi kommer att få någon form av nationell likriktning kring det här".

Det säger Jan Lexell professor i rehabiliteringsmedicin vid Lunds universitet och överläkare vid Sus till P1s Kaliber om remisserna.

INNEHÅLL #4

02 LEDARE

04 VÅRDFÖRLOPP

Nya vård riktlinjer för TBI ute på remiss..

06 TERAPIHUND

Så hjälper terapihunden Morris Malin efter sin förvärvade hjärnskada.

10 LSS

Nya regler inom LSS 2023.

12 HJÄRNSKADEFONDEN

Hjärnkrafts fond stöttar forskning och metodutveckling.

16 NKC RAPPORT

Flyttar in i sina nya lokaler och presenterar organisationen.

18 FÖRBUNDSSTÄMMA

Val av styrelse, fastställande av verksamhet 23-24 och budget mm

22 HJÄRNSKADEDAGEN

Fokus på hjärnskakning. Aktiviteter runt om i landet s 25

20 NY DIGITAL KURS

Den nya kursen Hjärnskakning hos barn och unga finns till extra förmånligt medlemspris.

26 UTBILDNING

Rehabilitering efter långvariga besvär.

28 FRÅGA HJÄRNKRAFT

Varför är det så svårt att få assistans?

30 LANDET RUNT...

Örebro tipsar om facebook. Stockholm besöker Vasa. Fint ljus i Allingsås, mm.

35 JULBUTIK

Välkommen till Hjärnkrafts julbutik.

36 BOKTIPS

Aron och Noras nya mamma

38 JULKRYSS

REHABILITERING MED HELHETSSYN OCH VÄRME

10-års jubileum!

SolyMar Hoteles i Calpe, Spanien
Vackert beläget precis
intill Medelhavet.

Välkommen till oss i Calpe!

Rehabilitering 2-4 veckor, individuellt och i grupp (max 12 deltagare).

Helhetssynen är grundläggande i vår rehabilitering vilken anpassas efter just dina behov, förutsättningar och önskemål både fysiskt, mentalt och socialt. På plats möter du ett specialiserat, kunnigt och engagerat rehabteam som tillgodoser att din rehabperiod ger dig det du behöver.

Vi ger stöd och information till dina närstående genom samtal, föreläsningar och möjlighet till egen aktivitet som SPA och SPA-behandlingar, träning och utflykter. Nytt för i höst är en guddad vandring genom det fantastiska bergslandskapet som omger Calpe och närliggande byar.

Staden Calpe har en utmärkt kombination av historia och modernitet. Den tidigare fiskebyn är i dag delad i en äldre del med små gränder, restauranger och butiker och en modernare del med affärer och restauranger från världens alla hörn. Ute i Medelhavet reser sig den vackra klippan Ifach 332 m.ö.h.

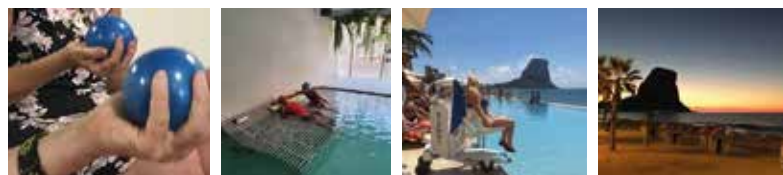
Boende på hotell**** med halvpension.

Hotellet håller mycket hög kvalitet och ligger direkt invid den långa sandstranden och plattlagda strandpromenaden.

Ni kan även boka kort- eller långtidsboende på något av våra fina hotell, med eller utan aktiviteter.

Vi är behjälpliga med ansökan om förhands- och efterhandsbesked för finansiering.

Varmt välkomna att besöka vår hemsida eller kontakta oss för pris och mer information.

CercaDeTi Rehab AB

0766-470 447 • info@cercadeti.se

www.cercadeti.se

Rehab i Calpe sedan 2012

TERAPIHUND

Så hjälper Morris Malin efter hjärnskadan

Efter bara ett halvårs träning med terapihund känner Malin Andersson en tydlig skillnad.

- Jag har märkt en betydande förbättring i mobilitet, koncentration och välmående, berättar hon.

TEXT & FOTO: KERSTIN ORSÉN | kerstin.orsen@hjarnkraft.se

Malin Anderssons ansikte strålar när labradoodlen Morris med hundförare Carina Tångring kommer in i hallen och Morris är ivrig och glad att få hälsa. Det märks att de trivs fantastiskt bra tillsammans. Morris är under utbildning till terapihund och kommer att bli Carinas andra terapihund när utbildningen är klar. Den första heter Zingo. Han är också en australian labradoodle.

En terapihund kan arbeta inom vård, skola eller omsorg. De kan hjälpa till att träna t ex motorik, tal, minne, sociala

kontakter och aktivering genom promenader för att göra träningen rolig.

FÖR FYRA ÅR SEDAN förändrades Malins liv efter ett brustet aneurysm i hjärnan. Då var hon 46 år, universitetslektor och forskare på Parkinsons sjukdom. Hon har inte arbetat med patienter utan med modeller av Parkinson på molekylnivå.

– Jag arbetade nästan dygnet runt med forskningen, att söka medel, som lärare i toxikologi, blev lektor 2017 och undervisar i toxikologi, miljö och nervgifter. Det blev

naturligt att jag efter en sådan här hjärnskada fördjupar mig i olika aspekter av skadetyper och skadebehandlingar. Hon återgick i tjänst (först 25, 50 sedan upp till 100 %) redan under första året. Sedan var de tvungna reembolisera (åter-operera för att täppa till kärlet) och sätta in en stent och då fick hon en andra hjärnblödning. Symtomen listas i faktarutan.

– Det blev värre på grund av en ryggskada vilket bidrar till att de här symtomen ökar. För mig handlar det om hjärntrötthet, fysiska och kognitiva symtom, berättar Malin.

TACK VARE FACEBOOK

Av en ren slump råkade Malin i våras se ett inlägg på Facebook om terapihundar. Hon blev intresserad och tog kontakt med Carina Tängring, hundförare och ägare på Bookadog.

– Tillsammans med Carina har vi nu tränat ett halvår och jag har märkt en betydande förbättring i mobilitet, koncentration och välmående.

Hur har det hjälpt dig?

– Ojoj, på så många sätt. Något av det största är att umgås med hundar och vara ute i naturen – det är hjärnvila för mig. Att promenera med Morris innebär också att han skapar naturligt pauser. Och det faktum att han är där på min begäran gör att jag kan bestämma takten och längden utifrån mina behov.

Ryggskadan och symtomen efter hjärnblödningen medförde att det var väldigt svårt för Malin att gå. Dessutom hade hon träningsförbud för allt utom fysioterapi. Hon kunde bara gå 100 meter, sedan var hon tvungen att vila. Sammantaget skapades en rörelserädsla och oro att ramla. Den första gången med terapihund vågade Malin inte gå ut alls.

Malin Andersson ute på skogs promenad tillsammans med terapihundsteamet Morris och hundförare Carina Tängring.

KORT OM MALIN ANDERSSON

Ålder: 50 år

Skada/diagnos: Brustet aneurysm som resulterade i en subarach (hjärnblödning mellan hinnorna) i september 2018.

Arbete: universitetslektor och forskare på Parkinsons sjukdom vid Institutionen för farmaceutisk biovetenskap, Uppsala universitet.

Rehabilitering: Malin tillhörde rehabiliteringsmedicinska avdelningen på Akademiska sjukhuset i Uppsala i 2 år, med besök var tredje eller fjärde vecka.

Symtom: Trötthet, huvudvärk, synpåverkan, förlust av smak och lukt, ljus och ljudkänslighet, sömnsvårigheter, yrsel och balanssvårigheter. Minnes- och koncentrationssvårigheter, tanketröghet, känslolöshet, oro och nedstämdhet.

Morris mjuka päls lockar till att klappa honom, något han inte alls har något emot. Tvärtom!

– Morris är oerhört känslig för att jag är skadad och för vad jag behöver just nu. Vid ett par tillfällen hade jag haft en panikkattack och inte återhämtat mig när de kom hem till mig. Då skulle han trösta mig. Hunden skiftar mitt fokus och bryter den onda spiralen.

SKOGSPROMENAD

Det märks ingen rädsla alls hos Malin när vi alla går ut med Morris. Hon behöver visserligen fortfarande rollatorn som hon hämtar vid trappan och vi går på nästan helt plan mark men det går fint. Solen skiner och träden lyser i vackra höstfärger. Det är betydligt längre än 100 meter och vi kommer en bra bit ut i skogen.

– Jag har kunnat öka träningsmängden från några minuter till en halvtimme. Det är lätt att göra för mycket och då förvärras symptom och smärta, ibland tar det flera dagar att återhämta mig. Med Morris och Carinas hjälp har jag kunnat öka träningen långsamt. Tillsammans gör vi olika övningar som tränar balansen, vilket har gjort livet mycket lättare. Efteråt brukar vi fika och samtidigt ta det lugnt. Morris får vatten och ett ben.

INTE "BARA" HUNDPROMENADER

Malin bokar Morris ungefär en vecka innan de ska ses. Då passar de på att diskutera eventuella utflyktsmål och aktiviteter som kan öka motivationen till träningen.

– Hundföraren tillför mycket. Carina kan hålla mig

inom mina begränsningar, jag vill ofta gå för länge och för mycket. Sedan har hon som approach att praktisera mindfulness, en teknik där man tränar på att vara uppmärksam, ta vara på ögonblicket och att leva i nuet.

De har tränat luktsinnet, till exempel choklad i olika smaker och teer. De besökte SLU, Lantbruksuniversitetets plantering, där det fanns mycket olika blommor och örter.

– Jag hade svårt att äta för att jag inte kunde smaka och lukta så jag gick ner 28 kg. Men nu har jag fått tillbaka både smak och lukt, berättar Malin.

Carina har sett hur terapihund genom aktivitet och fysisk beröring ökar både det fysiska och psykiska välmåendet. Det finns studier som visar att träning med terapihund ger en ökad nivå av måbra-hormonet oxytocin och minskad nivå av stresshormonet kortisol hos både människa och hund.

– Det finns egentligen inga begränsningar för vad vi kan göra, säger Carina Tängning. Men det viktiga är relation – inte prestation. Vi har också jobbat med minnesträning, bilder och storytelling. Det är bara min kompetens och fantasi som hundförare som begränsar.

Carina beskriver vilken enorm utveckling Malin har genomgått under det här halvåret.

– Malin har tackat och sagt att vi har räddat hennes liv. Det är en enorm resa hon har gjort. Om vi tänker tillbaka på de första gångerna ser vi en väldigt stor och positiv utveckling.

RUTAVDRAG FÖR TERAPIHUND

Träning med terapihund ska ge rätt till rutavdrag. Det slog Kammarrätten i Jönköping fast tidigare i år. Fallet har drivits efter att Skatteverket nekat rutavdrag för en hundförare som med sin terapihund, hjälpt en dement kvinna att bryta sin sociala isolering.

Därför ansökte Carina Tängning om rutavdrag för träningen med Malin Andersson och fick det godkänt av Skatteverket. Rutavdraget ger avdrag med 50 procent så det gör stor skillnad i pris. Det är det anlitade företaget som ansöker om rutavdrag.

– Kostnaden beror ju på tiden, det är ett timpris, och hur ofta man tränar. Sedan är det ju svårt att sätta en prislapp på de förbättringar jag har sett, konstaterar Malin Andersson som gärna tränar med terapiahund varje eller varannan vecka.

MÅL I FRAMTIDEN

Under hösten har Malin också opererat ryggen efter flera års väntan bland annat på grund av pandemin. Tanken är att hon ska återgå i arbete så småningom men det beror på hur hon lyckas med rehabiliteringen.

– Ingen kan säga när – en fullt frisk atletisk man kommer tillbaka efter 3–4 månader. I mitt fall kan det handla om sex månader till ett år.

– Med terapiahunden får jag kraft att sätta rimliga mål, dessutom ökar min motivation att prova nya utmaningar till exempel gå i terräng. Jag kan ju inte hålla emot så det har alltid varit Carina som håller styr på hunden men man vill ut i naturen och titta på saker. Det faller sig naturligt.

PÅ SIKT KANSKE det blir en egen hund.

– Självklart vill jag det. Men först var det arbetet, sedan ryggen och nu hjärnskadan. Det är bara att hålla tummarna att det kan bli av framöver, avslutar Malin Andersson.

Morris är en ung australian labradoodle. Han är inprovad och godkänd för utbildning till terapiahund och skolhund. Nedan: Carina Tångring är Morris och Zingos matte och utbildad skolhunds- och terapiahundsförare. Dessutom är hon gymnasielärare samt adjungerad adjunkt vid lärarutbildningen vid Uppsala universitet.

SNABBA FAKTA OM BEGREPP OCH UTBILDNING

Vad är det för skillnad på terapiahund och skolhund?

Begreppen är flera för att beskriva sociala tjänstehundar, beroende på vad de arbetar med; terapiahund, skolhund, pedagoghund, läshund osv. Kravet är att man först inprovats och godkänts, både förare och hund, och sedan genomgått en utbildning.

Vilken utbildning har terapiahundar?

Det finns några olika utbildningar i Sverige. Carina utbildar sina terapiahundar i Sundsvall. Hon vill att de ska ha dubbelutbildning som både skolhund och terapiahund. Utbildningen är ettårig med fysiska träffar på plats och många timmars praktik.

Varierar utbildningen beroende på vad hunden ska träna?

Praktiken styr och vilket yrke hundföraren har. Lärare kan utbilda skolhundar och för vårdyrken kan det bli vård- eller terapiahundar.

En skillnad mellan vårdhund och terapiahund är just utbildningen. Vårdhundsteamens utbildning innefattar verksamhetsförlagd utbildning inom demensvård, äldreomsorg eller med människor med förvärvad hjärnskada. Motsvarande utbildning för terapiahundsteamet är inom vård, skola och omsorg mm.

LSS

Nya regler inom LSS från årsskiftet

Flera förändringar genomförs från den 1 januari 2023 i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Det handlar om ett av de grundläggande behoven och om egenvård vilket även ställer nya krav på utförarna.

TEXT: Marie-Jeanette Bergvall | marie-jeanette.bergvall@hjärnkraft.se

Från den första januari 2023 tas det grundläggande behovet - ”annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade” bort ur lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

I stället införs ett nytt grundläggande behov i LSS:

- ✓ **Förebyggande stöd** som en person på grund av en psykisk funktionsnedsättning behöver för att förebygga att hen fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom.
- ✓ **Kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser** som en person på grund av en psykisk funktionsnedsättning behöver för att själv klara att tillgodose ett eller flera av de grundläggande behoven (personlig hygien, måltider, av- och påklädning och kommunikation med andra) ska beaktas som en del av hjälpen med det grundläggande behovet.

Något krav på att assistenten ska ha ingående kunskaper om den enskilde ska inte gälla.

SCHABLONAVDRAG FÖR FÖRÄLDRAANSVAR

Personlig assistans för barn kan bara beviljas för det som går utöver det som barn utan funktionsnedsättning behöver. Hittills har det varit upp till varje handläggare att bedöma vad som är att anse som normalt föräldraansvar. De nya reglerna tar helt bort den

individuella bedömningen. Nu ska det i stället göras ett schablonavdrag, beroende på barnets ålder. I Försäkringskassans nya förordning beskrivs avdraget:

- För barn 0-1 år görs avdrag med 12 timmar per dygn för grundläggande behov.
- För barn 1-6 år görs avdrag med 2,5 timmar per dygn för grundläggande behov och 0,5 timme per dygn för andra personliga behov.
- För barn 7-11 år görs avdrag med 1 timme per dygn för grundläggande behov och 1 timme per dygn för andra personliga behov.
- För barn 12-17 år görs ett avdrag med 1 timme per dygn för andra personliga behov

Några hjälpbehov är undantagna från föräldraansvar:

- Andning.
- Sondmatning.
- Grundläggande behov utifrån medicinskt tillstånd.
- Grundläggande behov från att barnet fyller 12 år.

ÅLDERSGRÄNSEN HÖJS

Från och med 1 januari 2023 höjs åldersgränsen för att ansöka om LSS-insatser till 66 år och från den 1 januari 2026 till 67 år. Regeln gäller om man fyller 66 respektive 67 år under året.

Lagändringen väntas innebära att ytterligare cirka 2 000 personer beviljas assistans av Försäkringskassan, samtidigt som fler kan få assistans beviljad av kommunerna. Cirka 4 000 barn i åldrarna 0–17 år beräknas beröras av detta.

Fler bedöms kunna bo i eget hem och delta i samhällslivet på samma villkor som andra, betonar regeringen.

Förslagen ska ”gynna föräldrar och anhöriga som kan få den avlastning de behöver för att kunna förena familjeliv med arbete på samma sätt som andra. Förslagen bedöms också gynna de andra barn som finns i familjen”, heter det i propositionen. Dessutom stärks förutsägbarheten och rättssäkerheten för den enskilde.

NYA REGLER FÖR EGENVÅRD

Vid årsskiftet inför också nya regler i personlig assistans avseende egenvård och sjukvård. Det vill säga stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd som innebär att det finns fara för den enskildes liv eller en överhängande och allvarlig risk för hans eller hennes fysiska hälsa.

Personer som har assistans får ofta hjälp med sjukvård av sina personliga assistenter, i stället för av vårdpersonal. Det kallas då egenvård. Vårdpersonalen gör bedömningen om assistenter kan utföra sådan egenvård. Det kan handla om hantering av läkemedel, lägga om sår, sköta kateter eller hantering av andningshjälpmedel.

Stödet ska vara **assistansgrundande i sin helhet** och det ska inte göras något avdrag för **föräldraansvar**. Regeringen bedömer att 200 personer kommer att kunna få rätt till assistans för det nya grundläggande behovet.

Den nya lagen om egenvård inom personlig assistans ställer nya krav på utförarna. De måste anmäla sig som vårdgivare till IVO för att utföra egenvård. Det ställer krav på att utföraren har tillgång till sjuksköterska, som kan delegera till personal inom assistansen.

Mer information finns via länkarna:

<https://data.riksdagen.se/fil/FBCD2102-6193-4D90-A652-365B161BFC73>

<https://data.riksdagen.se/fil/B03B23E9-D959-471A-ABB7-7A5350505652>

<https://www.forsakringskassan.se/privatperson/funktionsnedsattning/assistansersattning-for-vuxna/starkt-ratt-till-personlig-assistans>

Kom igång med träningen!

Våra fysioterapeuter har lång erfarenhet inom neurologi och startar grupper successivt under terminen.

Vi arbetar efter de senaste rönen med bland annat mCI terapi.

Ljusa lokaler, lugn miljö och härlig stämning!

Varmt välkomna att kontakta oss
T. 086308350.

Furuhöjden Hälsa
och Rehabcenter
Enhagsvägen 16
Täby

www.furuhojden.se

PÅ UPPDRAG AV
REGION STOCKHOLM

LINDBERG LIVING ADVOKATER

Specialister inom skadestånd och försäkringsrätt
Vi hjälper dig med trafikskador, patientskador och olycksfall

High Court
Stortorget 11
211 22 Malmö
Tel: 040 23 81 16

www.LLADVOKATER.se
anders@LLADVOKATER.se
marie@LLADVOKATER.se
amanda@LLADVOKATER.se

Hjärnskadefonden ska stödja forskning och metodutveckling

År 2022 delar fonden ut den största summan någonsin, 250 000 kronor, till fyra olika projekt. Camp Go - Stockholms Ortosgåskola. Beatrice Magnusson för "Konsekvenser efter förvärvad hjärnskada. Hur går det att leva med en fysisk rörelsenedsättning". Charlotta von Seth för "levnadssituationen för äldre personer med traumatisk hjärnskada". Det fjärde projektet heter: Kroniska effekter av traumatisk hjärnskada.

TEXT: CECILIA BOESTAD | cecilia.boestad@hjärnkraft.se

Hjärnskadefonden är Hjärnkrafts forskningsfond som ger stipendier till forskning och utveckling av hjärnskaderehabilitering, framför allt patientnära projekt som studerar skador efter traumatisk hjärnskada hos vuxna eller barn. Hjärnkrafts medicinska råd granskar inkomna ansökningar och gör en prioritering utifrån olika kriterier, däribland vetenskaplig kvalitet, nytänkande samt kompetens och genomförbarhet. Sedan fattar förbundsstyrelsen beslut.

Hjärnskadefonden har också som syfte att sprida kunskap om förvärvade hjärnskador och dess konsekvenser, genom att stötta utgivning av skrifter inom området förvärvad hjärnskada. Utdelning av medel för informationsspridning sker löpande och beslutas av förbundsstyrelsen. Under år 2022 har 20 000 kronor tilldelats Cristina Eklund och Petra Boström för projektet Epilepsiboken för barn. Syftet med boken är att ge barnet själv kunskap och stöd om hur de kan hantera or, bemöta närståendes frågor och vilken hjälp som finns att få.

VÄGLEDANDE FÖR ANSÖKAN ÄR:

- ✓ Att fonden i första hand ska stödja klinisk, patientnära forskning inom hjärnskaderehabilitering
- ✓ Att anslaget ska ha en avgörande betydelse för forskningsprojektet och inte utgöra en begränsad del i ett stort projekt
- ✓ Att fonden delar ut ett fåtal stipendier med en rimlig summa
- ✓ Att utdelningen i första hand ska ske till projekt som studerar skador efter traumatisk hjärnskada hos vuxna eller barn.

DE PROJEKT SOM ERHÅLLIT medel ur Hjärnskadefonden år 2022 är:

CAMPGO - STOCKHOLMS ORTOSGÅSKOLA

Sökande och projektledare är Annelie Wall som är leg **Sjukgymnast**, med specialistkompetens inom området Neurologi samt disputerad i Medicinsk Vetenskap vid Karolinska Institutet 2020. Medsökande är Sara Vive som också hon är leg **Sjukgymnast**, med specialistkompetens inom området Neurologi samt disputerad i Medicinsk Vetenskap vid Göteborgs Universitet 2021.

Stroke och traumatisk hjärnskada kan ofta ge påverkan på gångförmågan vilket påverkar möjligheten till deltagande i sociala, familjära och samhälleliga situationer.

Det finns idag viss kunskap om hur ortopedtekniska hjälpmedel kan bidra till att optimera gångfunktion och gångkvalitet. Strukturerad och regelbunden gångträning har också visat sig kunna förbättra gångförmågan för många som drabbats av stroke eller traumatisk hjärnskada.

Det finns idag ingen strukturerad vårdform där fysioterapeut och ortopedtekniker samverkar för att prova ut, träna in och utvärdera ortopedtekniskt hjälpmedel för gång. Målsättningen med projektet är att strukturerat implementera och utvärdera effekten av Ortos-gåskolan avseende förflyttning, gång, upplevd balans samt tillfredsställelse med ortopedtekniskt hjälpmedel.

KONSEKVENSER EFTER FÖRVÄRVAD HJÄRNSKADA. HUR GÅR DET ATT LEVA MED EN FYSISK RÖRELSENEDESÄTTNING?

Projektledare Beatrice Magnusson är ST-läkare och forskare på institutionen för kirurgisk och perioperativ vetenskap, Umeå Universitet. Medsökande är Lars-Owe

FOTO: DREAMSTIME

Koskinen och Britt-Marie Stålnacke, båda professorer i Umeå.

Lätt till medelsvår TBI utgör den absolut största delen av alla skullskador, där framför allt hjärnskakningar hos barn är vanliga, och för vissa tillstöter livshotande komplikationer. Olika behandlingsstrategier tillämpas världen över, men det finns idag inga tydliga svar på vilken strategi som leder till det bästa resultatet vid lätt till medelsvår TBI.

Mer kunskap krävs om de efterföljande funktionsnedsättningarna, för att vården ska kunna ge bästa möjliga stöd till patienterna och deras anhöriga. Med hjälp av effektiva kliniska beslutsstöd kan man förhoppningsvis hitta de patienter som är i behov av tidig neurorehabilitering och därmed undvika lång väntan med förvärrade symtom som följd. Resultatet blir bättre för patienterna och bättre resursutnyttjande av vården.

Denna forskning skulle därigenom förbättra situationen för målgruppen barn, ungdomar och vuxna med varaktig fysisk rörelsenedsättning.

LEVNADSSITUATIONEN FÖR ÄLDRE PERSONER MED TRAUMATISK HJÄRNSKADA

Projektledare är Charlotta von Seth, biträdande överläkare, specialist i rehabiliteringsmedicin, doktorand, sektion Rehabiliteringsmedicin, Akademiska sjukhuset i Uppsala samt Institutionen för medicinska vetenskaper, Uppsala universitet. Medsökande är Jan Lexell professor i rehabiliteringsmedicin, Institutionen för hälsovetenskaper, Lunds universitet samt överläkare, Sektion Rehabiliteringsmedicin Skånes universitetssjukhus i Lund.

Projektet ”Levnadssituationen för äldre personer med traumatisk hjärnskada” är ett samarbete mellan sektion rehabiliteringsmedicin och sektion neurokirurgi vid

Akademiska sjukhuset i Uppsala. Det finns idag mycket begränsad kunskap om långtidsutfallet för äldre personer

ANNONS

Assistans efter dina önskemål

Delaktighet - Kunskap - Närhet - Förebilder

Vår assistans bygger på den kunskap och erfarenhet som vi har på Aleris Rehab Station av att bedriva framgångsrik neurologisk rehabilitering.

Kontakta Anita Falk

Tel 08-555 44 098

anita.falk@aleris.se

www.aleris.se/rehabstation

HJÄRNKRAFTS MEDICINSKA RÅD BESTÅR AV:

Marie Matérne, medicine doktor,
Universitetssjukvårdens forskningscentrum samt
verksamhetsutvecklare, Rehabilitering och hjälpmedel

Jörgen Borg, professor, Rehabiliteringsmedicinska
Universitetskliniken, Danderyds sjukhus.

Ingela Kristiansen, överläkare barnneurologi,
Akademiska barnsjukhuset.

Marie-Jeanette Bergvall, socionom, anhörig samt
ledamot av Hjärnkrafts förbundsstyrelse.

med traumatisk hjärnskada. Syftet är att kartlägga och beskriva levnadssituationen på lång sikt för denna patientgrupp.

Forskningspersonerna som deltar har vårdats på neurokirurgisk intensivvårdsavdelning pga traumatisk hjärnskada. Samtliga var 60 år eller äldre när de vårdades. Uppföljning med strukturerade intervjuer och flera olika bedömningsinstrument sker minst tre år efter skadetillfället.

Projektet förväntas leda till en ökad kunskap om vilka faktorer som är av betydelse för långtidsutfallet hos äldre personer med TBI. Den fördjupade kunskapen förväntas ge förutsättningar för förbättrat omhändertagande och rehabilitering vilket i sin tur förväntas kunna förbättra levnadssituationen för den enskilde personen och minska samhällskostnaderna.

KRONISKA EFFEKTER AV TRAUMATISK HJÄRNSKADA: FOKUS PÅ NEURODEGENERATION OCH INFLAMMATION

Sökanden Susanna Friberg är ST-läkare i neurologi och doktorand i klinisk neurovetenskap på Neurologiska kliniken, Karolinska Universitetssjukhuset. Institutionen för klinisk neurovetenskap, Karolinska Institutet. Huvudhandledare för projektet är Eric Thelin, docent i klinisk neurovetenskap med stor erfarenhet av forskning inom traumatisk hjärnskada.

I samband med att en person drabbas av TBI så startar

olika skadeförlopp i den drabbade hjärnan, till exempel en ökad svullnad och problem med nedsatt blodflöde. Flera av dessa förlopp drivs av inflammation och om denna får pågå under en lång tid verkar det leda till en nedbrytning av nervceller i hjärnan och ha en negativ koppling till funktion.

TBI ökar risken att få sjukdomar såsom Parkinson, så kallade neurodegenerativa sjukdomar, men man vet inte varför. En bättre förståelse kring inflammationens roll för neurodegeneration skulle kunna leda till bättre undersökningsmetoder och behandling dels för TBI, dels för andra neurologiska sjukdomar.

Det ska bli spännande att så småningom få ta del av deras forskningsresultat. Resultaten kommer vi publicera Hjärnkrafts olika kanaler.

INSAMLING TILL FONDEN

Hjärnskadefondens pengar kommer från gåvor, till exempel för att fira en födelsedag eller som minnesgåva till en avliden person. Bidrag kommer också från privatpersoner eller företag vid till exempel jul eller andra högtider. Det har blivit vanligare att företag skänker pengar till Hjärnskadefonden i stället för att ge bort julklappar till sina anställda.

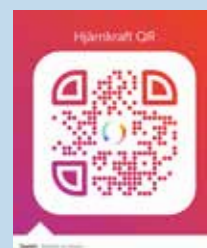
Hjärnskadefonden har ett så kallat 90-konto som granskas av Svensk Insamlingskontroll. De tittar bland annat på att insamlade pengar går till det som utlovas. Läs mer på <https://hjernkraft.se/hjarnskadefonden/>

STÖD HJÄRNKADEFONDEN

Använd qr-koden eller läs mer på www.hjernkraft.se/hjarnskadefonden

Tack för din gåva!

Bildstöd för uppföljning efter stroke

Under 2020 beviljade Hjärnskadefonden ett anslag till logoped Malin Bauer för att ta fram ett bildstöd till Post-stroke checklisten.

Post-stroke checklisten är ett formulär med frågor om strokerelaterade problem som är tänkt att användas som underlag vid strukturerad uppföljning efter stroke. Bildstöd kan öka tillgängligheten för personer med kommunikationssvårigheter och kognitiva svårigheter efter en hjärnskada. Både personer som lever med afasi efter stroke och logopeder med erfarenhet av

hjärnskaderehabilitering har lämnat återkoppling på bilderna i bildstödet. Återkopplingen är värdefull i den fortsatta utvecklingen av bildstödet till Post-stroke checklisten.

Anslaget från Hjärnskadeförbundet har bidragit i detta arbete samt till att ta fram en forskningsplan. Fortsatt arbete och utvärdering av Post-stroke checklisten kommer att ske inom ramen för doktorandstudier vid Uppsala universitet, i samverkan med forskare på bland annat Göteborgs universitet och Karolinska institutet.

Text: Malin Bauer
Leg. logoped, Danderyds sjukhus,
Rehabiliteringsmedicinska universitetskliniken.
Doktorand, Uppsala universitet.

FOTO: PRIVAT

VANLIGA SYMTOM VID STROKE

<https://www.1177.se/Stockholm/sjukdomar--besvar/hjarna-och-nerver/stroke-och-blodkarl-i-hjarnan/stroke/>

ANSIKTE

FÖRLAMNING

BALANS

TAL

HUVUDVÄRK

ANNONS

Rehabilitering i naturskön miljö

Stiftelsen Mälargården Rehab Center har mer än 40 års erfarenhet av framgångsrik neurologisk rehabilitering. Hos oss möter du kunnig och engagerad personal. I våra lokaler finns varmvattenbassäng med 34 grader, komplett handikappanpassat gym samt gymsal. Allt under ett tak. Du bor i enkelrum med dusch/WC. All mat lagas från grunden av egen kökspersonal. Mälargården har avtal med flera landsting och hälsar dig välkommen till oss i Sigtuna. (Vi tar även emot privatbetalande gäster).

Numera förenklat remissförfarande. Remiss skickas direkt till oss för bedömning. Vi tar även emot elektroniska remisser via journalsystemet TakeCare.

Mälargården
Rehabilitering som gör skillnad

Läs mer på vår hemsida: www.malargarden.se | Telefon växel: 08- 59 49 36 30

Lena Öhrström och Ingela Ljunggren Törnblad utanför sin arbetsplats, en fantastisk lokal precis invid stationen.

NKC-projektet flyttar in

Nu flyttar Nationellt kompetenscenter förvärvad hjärnskada in i det gamla stationshuset i Höör. Den som har vägarna förbi får gärna titta in på Järnvägsgatan 1, men hör av er innan så att vi faktiskt är på plats!

TEXT: LENA ÖHRSTRÖM, redaktör
Nationellt Kompetenscenter – förvärvad hjärnskada

Projektets redaktör, Lena Öhrström, är på plats sedan den 1 oktober, och arbetet med att ringa in vad webbplatsen ska innehålla, hur den ska struktureras och hur till exempel logotypen ska se ut fortsätter. I arbetet med logotyp och struktur är Begripsam mycket delaktiga. De har stor erfarenhet av att arbeta med kognitiv tillgänglighet för webbplatser.

UPPSTARTSMÖTE

Den 12 oktober hade NKC ett uppstartsmöte i Stockholm. Där presenterade projektledare Ingela Ljunggren Törnblad bakgrunden till projektet och planen framöver. Med på mötet var olika samarbetspartner och nyckelaktörer.

Stefan Johansson från Begripsam presenterade en undersökning om internetanvändande för personer med förvärvad hjärnskada som visar att många tycker att det är svårt att söka och navigera på internet och på webbplatser. Det kan vara svårt att få webbplatser att fungera med olika hjälpmedel. Begripsam är samarbetspartner i projektet just för att webbplattformen ska fungera så bra som möjligt för alla.

Leif Degler och Catharina Deboussard presenterade sitt arbete med personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp traumatisk hjärnskada. Nya vårdförlopp tas kontinuerligt fram av nationella arbetsgrupper (NAG) inom olika nationella programområden (NPO), som består av sakkunniga från alla regioner och har representation av patienter.

I arbetet med att ta fram personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp (PSV) för traumatisk hjärnskada har Hjärnskadeförbundets ordförande, Leif Degler, deltagit som patientföreträdare. Arbetet har gått ut på öppen remiss i mitten av november. Då kommer alla intressenter, som regioner, kommuner, patient- och professionsföreningar få möjlighet att ha synpunkter.

Dessutom presenterades hur projektet är organiserat i styrgrupper och referensgrupper.

STYRGRUPP

Projektets styrgrupp består av

- Leif Degler, Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft
- Marina Carlsson, Personskadeförbundet RTP
- Berit Robrandt Ahlberg, Afasiförbundet
- Stefan Johansson, Begripsam
- Ursula Heldmann, SuS Region Skåne
- Pia Lundin, Region Västernorrland
- Katarina Jonasson/Jesper Petersson, Region Skåne

REFERENSGRUPPER

Projektets arbete sker också i nära samarbete med ett antal referensgrupper:

- **Referensgrupp Koordinatorer:** här ingår hjärnskadekoordinatorerna som finns i sex regioner samt stroke- och hjärnskadevägledare.

NKC NATIONELLT KOMPETENS-CENTER FÖR FÖRÄRVAD HJÄRNSKADA

NKC vänder sig till de som lever med förvärvad hjärnskada, anhöriga och närstående, de som arbetar med, eller fattar beslut om någon med förvärvad hjärnskada.

Syftet med centret är att sprida relevant och samlad faktagranskad kunskap om förvärvad hjärnskada och dess konsekvenser, om målgruppens behov och rättigheter, metoder, vårdprogram och riktlinjer samt vägledningar som utvecklas nationellt och regionalt.

NKC ska utbilda och sprida information till olika verksamheter och aktörer. Informationen ska anpassas så att den blir tillgänglig för olika grupper.

Målsättningen är att efter projektens slut etablera kompetenscentret i samverkan med en sjukvårdsregion eller lärosäte.

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft har tillsammans med samarbetspartners tilldelats medel från Allmänna Arvsfonden för att med flera aktörer bygga upp ett nationellt kompetenscenter för förvärvad hjärnskada. Medstödande är Afasiförbundet och RTP Personskadeförbundet.

Kontakt:
Ingela Ljunggren Tömlad, projektledare
ingela.ljunggren@hjärnkraft.se
070 247 19 99

ALLMÄNNA ARVSFONDEN, Afasi, Hjärnskadeförbundet HJÄRNSKRAFT

- **Referensgrupp Målgrupp:** här ingår nio personer som antingen har egen förvärvad hjärnskada eller är anhörig.
- **Referensgrupp Samverkan:** här ingår representanter för samarbetsorganisationer, målgruppen, hälso- och sjukvården, rehabilitering, skola, arbetsmarknad, forskning med fler.

Det finns också en sakkunniggrupp med experter inom bland annat medicin, utbildning och forskning.

Projektet Nationellt kompetenscenter förvärvad hjärnskada finansieras av Allmänna arvsfonden. Projektägare är Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft. Personskadeförbundet RTP och Afasiförbundet är medsökande i projektet.

ANNONS

Folkhögskola för dig med förvärvad hjärnskada!

På Valjevikens folkhögskola i Sölvesborg kan du få utbildning i kombination med rehabilitering och träning. Valjevikens är specialister inom neurologisk rehabilitering och hela anläggningen är tillgänglig för dig med rörelsehinder.

Valjevikens folkhögskola erbjuder:

- Behörighetsgivande utbildningar
- Intressebaserade utbildningar
- Yrkesutbildningar
- Samverkanskurser med funktionshinderorganisationer – *diagnoskunskap, kultur, rekreation*
- Kortkurser inom olika intresseområden
- Tillgänglig miljö/anpassat boende
- Kombination m. rehabiliteringsinsatser – *för dig med neurologisk diagnos/förvärvad hjärnskada*
- Dygnet runt assistans

På Valjevikens arbetar vi i ett inkluderande perspektiv. Du söker ingen särskild utbildning för hjärnskadade utan du väljer bland våra utbildningar efter intresse och vi gör det möjligt med individuell anpassning av studierna.

För dig med förvärvad hjärnskada ligger kognitiv vila, avbrott för träning hos fysioterapeut, arbetsterapeut, logoped insprängt i schemat. Alla har en egen individuell studie- och rehabplanplan vilket gör att du studerar i din egen takt.

Nyfiken? Kontakta oss så berättar vi mera.

Vill du istället komma på specialiserad neurologisk rehabilitering under 2-4 veckor, se vår hemsida.

valjeviken.se / info@valjeviken.se

FÖRBUNDSSTÄMMA 2022

Vi vill se en ökad kompetens, ett bättre anhörigstöd och assistans till de som behöver. Detta var huvuddragen i det uttalande som beslutades om av deltagarna på stämman. Hjärnskedeförbundet Hjärnkrafts förbundsstämma hölls den 15-16 oktober, 2022.

TEXT: CECILIA BOESTAD | cecilia.boestad@hjernkraft.se

Lagar och kunskapsstöd måste implementeras och omsättas i verkligheten för att Sverige ska leva upp till de deklarationer vi skriver under. Valda politiker på såväl nationell, regional och lokal nivå har ett uttalat ansvar mot oss medborgare.

Hjärnkrafts förbundsstämma uppmanar landets nyvalda politiker att agera för att förbättra situationen för personer med förvärvad hjärnskada och deras anhöriga. Det räcker inte att skriva under FN:s deklarationer.

Med medel från Arvsfonden bygger Hjärnkraft i samarbete med en rad andra experter och organisationer upp ett Nationellt Kompetenscenter (NKC) till nytta för personer med hjärnskada, anhöriga, personal inom vård, omsorg, skola och andra samhällsområden till gagn för politiker och beslutsfattare. Tyvärr har regeringen inte prioriterat förvärvad hjärnskada vid uppdrag om bildande av Nationella kompetenscentra. Den nya regeringen måste prioritera detta.

SÅ TYCKTE DELTAGARNA

Redaktionen ställde två frågor till några av deltagarna:

1. Vad tycker du var bra på förbundsstämman?
2. Blev det som förväntat?

Patrik Båvik, Hjärnkraft Västerbotten

1. Lätt att hitta dit, smidigt med transport till och från. Välplanerat samt att upplägget var bra. Det var intressant att se hur förbundet fungerar, då jag är ny. Kul att få insikt i allt som förbundet gör.
2. Ja, det tycker jag. Jag hade inte stora förväntningar annat än att få knyta kontakter vilket jag har lyckats med. En reflexion är att stämman skulle må bra av en tredje dag då det lätt blir "korvstoppning". Ett tight schema med våra funktionsnedsättningar är ett problem. Kanske en kursgård med lugnare miljö kan vara ett framtida alternativ.

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft förväntar sig att staten finansierar det NKC vi bygger upp.

ALLT STÖRRE ANSVAR läggs på personer med förvärvad hjärnskada och deras anhöriga, då samhällets stödssystem blir alltmer komplexa. Hjärnskadekoordinatorer finns idag endast i sex regioner. Alla regioner bör snarast inrätta en samordnare som kan hjärnskador och stöder både personer med hjärnskada och anhöriga för att främja god rehabilitering så att den enskilde inte faller mellan stolarna. Region Skåne är en förebild – ta efter dem!

Allt fler vittnar om nerdragningar inom personlig assistans. Det är de faktiska behoven, kognitiva såväl fysiska, som ska styra insatserna.

VI VAR DRYGT 50 PERSONER som deltog på stämman. Ordförande för årets stämma var Anders Lago som fullföljde sitt uppdrag på ett mycket förtjänstfullt sätt. Anders Lago är bland annat ordförande i FUB samt medlem i Funktionsrätt Sveriges styrelse.

Vi betade av stämmans stadgeenliga punkter i rask takt. Vi godkände årsredovisning, revisorernas berättelse samt Fastställandet av resultat- och balansräkning för 2020 och år 2021. Förbundsstämman beslutade att be-

vilja styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåren 2020 och 2021 i enlighet med revisorernas tillstyrkan.

Leif Degler redogjorde för förbundsstyrelsens arbete med tidigare förbundsstämmas beslut, som finns redovisade i årsberättelserna. Han lyfte fram att perioden har präglats av covid-pandemin i många avseenden.

– Vi har under perioden startat arbetet med att bilda fyra olika sektioner samt satt fokus på föreningsutvecklingsfrågor i och med att vi anställt föreningsutvecklaren Lotta Näslund, berättade Leif.

En stor utmaning är att vända de minskade medlemsantalet inom funktionsrättsrörelsen. Leif menar att vi måste öka fotarbetet och medlemsantalet för att kunna påverka, bevaka samt uppvakta våra politiker.

Slutligen lyfte han fram att arbetet med det Nationella kompetenscentret (NKC) startats.

STÄMMAN FORTSATTE med propositioner från förbundsstyrelsen. De tre första var förändringar och anpassningar av förbundets- läns och lokalföreningarnas stadgar vilka godkändes av stämman. Stämman gav också bifall till propositionerna om oförändrade arvoden till förbundsstyrelsen samt bibehållen medlemsavgift.

Patrik Båvik.

Maria Lundqvist Brömster, Hjärnkraft Västerbotten

1. I stort har det varit två givande dagar och föreläsningen om digitala arbetssätt var viktig och mycket givande. Det är ju alltid roligt att få träffa hjärnkraftsvänner, både gamla och nya.
2. I stort blev det som förväntat. Det jag saknade var motioner att hantera. Stämman är högsta beslutande organ och våra medlemmars chans att driva igenom frågor via motioner. Det kanske upplevs som svårt och att man inte riktigt vet hur en motion ska skrivas. Ett sätt att underlätta är att göra en mall. En förbundsstämma ska både innehålla formalia och en levande debatt, då är motioner ett viktigt demokratiskt verktyg.

Maria Lundqvist Brömster.

Leif Degler gick noga igenom förbundsstyrelsens förslag på verksamhetsplan för år 2023–2024 vilken även denna godkändes av stämman.

Sedan var det dags för valberedningen att redogöra för sitt förslag till ny förbundsstyrelse för kommande tvåårsperiod.

FÖRBUNDSSTÄMMAN BESLUTADE ENHÄLLIGT att välja om Leif Degler till ordförande och Ann Sjöborg till vice ordförande. Till övriga ledamöter valdes enligt valberedningens förslag:

Björn Boqvist, Stockholm, omval
Marie-Jeanette Bergvall, Stockholm, omval
Ulrika Sandén, Skåne, nyval
Ann-Marie Stolberg, Västerbotten, nyval
Elisabeth Segerdahl, Västra Götaland, nyval

Valberedningen har gjort ett mycket gott arbete med att rekrytera kompetenta ledamöter med olika kompetenser som kommer att berika styrelsens arbete. En närmare presentation av de nya ledamöterna finns att läsa på annat ställe i tidningen.

Den tidigare valberedningen, bestående av Per-Erik Nilsson, Kronoberg, Maria Lundqvist-Brömster, Västerbotten, Gun Ingvarsson, Västerbotten och Mats Schalling, Stockholm fick förnyat förtroende, förstärkta med Göran Filander från Örebro.

Till ordinarie föreningsrevisor valdes Anita Hellqvist, Västerbotten. Till föreningsrevisorssuppleant valdes Lars Sundström, Västerbotten.

STEFAN ÄRLEMALM FRÅN FÖRETAGET LEXIKON var inbjuden för att prata om digitala arbetssätt. Han begränsade

Meta Wiborgh, Hjärnkraft Norrbotten

1. Att träffa människor från hela landet. Bra samtal i pauser. En del information att ta med hem. Allt för många inaktiva under själva stämmoförhandlingarna men vissa frågor engagerar.
2. Ja. Det är ju svårt att få en struktur som fungerar för alla. Men pauser är givetvis viktigt. Också viktigt med strukturen gällande anföranden. Tidigare har vi provat grupparbeten för att få ännu mer debatt. Kan det vara något att pröva igen?

Meta Wiborgh.

Louise Nyholm, Hjärnkraft Fyrbodalen

1. Att träffa Hjärnkraftare från andra delar av Sverige och få input om det som pågår på andra håll runt om i landet och vad man arbetar med centralt på förbundet.
2. Ja, det blev snarare bättre än förväntat, t ex känslan av samhörighet - vi har alla samma intresse och samma mål. Det var en väldigt vänlig stämning.

föreläsningen till att gälla Teams, som förutom att det är en kanal för digitala möten också är ett bra sätt för samarbete i olika typer av grupper.

I en grupp på Teams kan man enkelt dela information via chattar och e-post samt dela dokument, textlathundar och mötesprotokoll.

Stefan var pedagogisk och kunnig vilket gjorde det möjligt för de flesta av oss att hänga med i vad han pratade om. Förhoppningsvis blev det en liten orientering i vilka möjligheter som finns och kanske kan man våga sig på att prova valda delar av Teams?

SAMMANFATTNINGSVIS var det givande dagar med trevlig samvaro. Efter lång tid med pandemi och restriktioner var det extra roligt att få träffas "på riktigt" och ges möjlighet till småprat mellan mötespunkterna.

Cecilia Boestad och Leif Degler tackar av tidigare förbundsstyrelseledamöter. I bakgrunden syns förbundets nya rollup som alla föreningar fick med sig hem.

Louise Nyholm.

Ulrika Sandén, Hjärnkraft Skåne

1. Trevliga människor. Middagen & bordsindelningen. Bra och tydlig ordförande på mötet. Enkelt för folk att få ordet vilket underlättar så att fler vågar prata.
2. Nej, jag har kvar viss hjärntrötthet men klarar normala arbetsmöten. Men detta var värre med mer inlagt och kortare pauser. Man bör anpassa verksamheten för personer med hjärnskada i högre grad. Jag klarade nu ej av att delta på alla punkter. Mer godis, hade varit bra!!

Ulrika Sandén.

Fokus på hjärnskakning

I samband med Hjärnskadedagen den 26 oktober genomförde Hjärnskakningssektionen en satsning på temat "Leva med hjärnskakning". Syftet var att öka kunskapen om hjärnskakning så att fler kan få tillgång till information, stöd och rehabilitering.

TEXT: ÅSA MARIA WALLIN | hjarnskakning@hjarnkraft.se

Fokus under hjärnskadedagen och veckan låg på att synliggöra att många drabbas av symtom som inte syns utanpå men som kan ha stor inverkan på livskvaliteten. Detta medför ofta att man inte bara behöver brottas med sina symtom utan även hantera omgivningens reaktioner och svårigheten att få tillgång till det stöd och den rehabilitering man behöver.

Under Hjärnskadeveckan gjordes utskick till vårdgivare, idrottsförbund, skolpersonal och medlemmar med information om Hjärnskakningsguiden och tips om de nya informations- och utbildningsmaterial som lanserades i samband med Hjärnskadedagen.

På Netdoktor.se delade Agneta Ellert och professor Jan Lexell med sig av sina erfarenheter kring hjärnskakning. Under Hjärnskadeveckan fanns det även möjlighet att ta del av Jan Lexells digitala föreläsning "Komplexiteten vid en hjärnskakning".

Fredrik Nilsson är en av inspiratörerna.

LIVET MED HJÄRNSKAKNING

I sociala medier delade våra inspiratörer med sig av sina berättelser för att öka förståelsen för hur livet faktiskt kan se ut när man lever med sviterna efter en hjärnskakning.

Deras inlägg blev väldigt uppskattade och vi vill passa på och rikta ett stort tack till våra inspiratörer: Tove Andersson, Sofie Josefsson som du kan läsa om här intill, Fredrik Nilsson, Agneta Ellert och Carina Tropp som modigt berättade om tankar och reflektioner kring vardagen med hjärntrötthet, huvudvärk, yrsel och minnesproblem.

Igenkänningen var stor och det är så värdefullt att få känna att man inte är ensam om sina funderingar och att man kan ge varandra stöd och inspiration i det dagliga "kämpandet" för en fungerade tillvaro.

Våra inspiratörers berättelser finns på sidan "Leva med hjärnskakning" på www.hjarnskakningsguiden.se och i våra sociala medier.

DIGITAL UTBILDNING "HJÄRNSKAKNING HOS BARN OCH UNGA"

Denna utbildning vänder sig till dig som själv drabbats av en hjärnskakning eller är anhörig, skolpersonal, elevhälsoteam, personal inom studenthälsan, personal inom sjukvården, idrottsledare och andra som i sin vardag möter barn och unga vuxna som drabbats av hjärnskakning.

Läs mer om den digitala utbildningen "Hjärnskakning hos barn och unga" på sid 22 alternativt direkt på webbplatsen där du också kan anmäla dig: <https://hjarnkraft.se/hjarnskakning-hos-barn-och-unga/>.

NY FOLDER OCH INFOGRAFIK

Vi har tagit fram en ny folder och en infografik om hjärnskakning. Dessa material kan beställas via Hjärnkrafts webbutik (<https://hjarnkraft.se/produkt-kategori/skrifter/>) och är tänkta att delas ut till personer som själva har besvär

Beställ foldern och infografiken utan kostnad på <https://hjärnkraft.se/produkt-kategori/skrifter/>

efter en hjärnskakning, anhöriga och de som kommer i kontakt med personer med hjärnskakning i sitt arbete.

NYA SIDOR PÅ HJÄRNSKAKNINGSGUIDEN

Innehållet på Hjärnskakningsguiden uppdateras kontinuerligt och vi kan nu presentera två nya sidor – Leva med hjärnskakning där inspiratörerna delar sina berättelser och en sida om Hjärntrötthet. Hjärntrötthet är ett vanligt symtom efter en hjärnskakning och en fråga vi planerar att uppmärksamma mer framöver.

VILL DU VETA MER?

Besök gärna www.hjärnskakningsguiden.se, prenumerera på vårt nyhetsbrev och följ oss i sociala medier: Instagram @hjärnskakningsguiden eller Facebook: www.facebook.com/hjärnskakningsguiden.

Sofie Josefsson är också en av inspiratörerna.

Vill du veta mer om hjärnskakning, engagera dig i Hjärnskakningssektionen eller har du tankar eller idéer kring aktiviteter så är du välkommen att höra av dig till Gustav Hallberg eller Åsa Maria Wallin via e-post: hjärnskakning@hjärnkraft.se.

ANNONS

Det handlar om dig!

På väg...igen

kurs för dig med
förvärvad hjärnskada

Läs mer om våra kurser på

furuboda.org

FURUBODA
Folkhögskola

FOTO: DREAMSTIME

UTBILDNING

Ny digital kurs Hjärnskakning hos barn och unga

Nu finns ännu en digital kurs till extra förmånligt medlemspris. Kursen heter Hjärnskakning hos barn och unga och lanserades på Hjärnskadedagen. Den ger kunskap och verktyg för återgång till skola och vardag.

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft

UTBILDAR

TEXT: KERSTIN ORSÉN
kerstin.orsen@hjärnkraft.se

Har ett barn eller en ungdom i din närhet drabbats av hjärnskakning? Undrar du hur man kan underlätta återgång till skola, arbete, vardagsaktiviteter och idrott? Hjärnskakning är en av de vanligaste skador som barn och unga råkar ut för. Efter akut omhändertagande i sjukvården är det vanligt att det behövs några dagar eller veckor av vila. Sedan kan de allra flesta återgå till skolan och delta i aktiviteter som tidigare, men ibland kvarstår symtomen under längre tid. Vid långdragna besvär kan det krävas anpassningar i hemmet, skolan, på arbetet och vid fritids- och idrottsaktiviteter för att ge bästa möjliga förutsättningar för tillfrisknandet.

KORT OM KURSEN

Syftet med denna kurs är att ge kunskap om svårigheter som kan uppkomma efter en hjärnskakning men också ge förslag på strategier och anpassningar som underlättar inlärning och lindrar stress och oro.

Hjärnkraft har tagit fram en trailer som beskriver kursen och även visar smakprov ur kursen. Filmen finns på vår webbplats: <https://hjärnkraft.se/hjärnskakning-hos-barn-och-unga/>. På webbsidan kan du också läsa mer om kursen och föreläsarna samt boka en plats.

INTRODUKTIONS- OCH MEDLEMSPRISER

Kursen kostar 500 kronor/deltagare och för dig som är medlem kan vi lämna ett extra förmånligt medlemspris om 250 kronor/deltagare.

För att få medlemspris krävs en kampanjkod. Mejla till info@hjärnkraft.se så skickar vi koden till dig som är medlem. Lägg sedan in den kod du får av oss i betalningsvyn (hos Klarna) så aktiveras medlemspriset.

DU HAR VÄL INTE MISSAT vår första digitala kurs som heter Psyk E-bas anhörig. Den vänder sig till dig som möter personer med utmattningssyndrom. Även den ges till samma förmånliga pris. Läs mer på: <https://hjärnkraft.se/psyk-ebas-anhorig/>

Hjärnkraft Örebro med Hjärnkrafts nya rollup och färgmatchad duk på bokbordet.

Hjärnskadedagen uppmärksammades i Skellefteå

Medlemmar i Hjärnkraft Skellefteå fanns på CK/ Citykompaniet, ett shoppingcenter i centrala Skellefteå. Kontakt hade tagits med ägaren och kl 12-13 fick vi finnas där.

Föreningens medlemmar samtalande med besökare, delade ut föreningens nya informationsfolder och aktuella medlemstidningar. Särskild information om lokalföreningen delades också ut.

TEXT: Curt Nilsson

FOTO: Thomas Eriksson

Hjärnkraft Örebro informerade på Universitetssjukhuset i Örebro

Den 26 november uppmärksammades Hjärnskadedagen runtom i landet. Hjärnkraft Örebro informerade om föreningen och verksamheten vid ett bokbord på Universitetssjukhuset i Örebro (M-husets entré.) Det blev ett lyckat evenemang.

TEXT: Christian Kanvik

BILD: Annica Moberg

Landet runt Umeå

Crossfit i Umeå testas

Crossfit ger förutom styrka och balans en fin gemenskap. Tillsammans med Neuro Umebygden tränar medlemmarna onsdagar kl 17-18 med kompetenta tränare.

Fysioterapeuter med särskild tränarkompetens instruerar och handleder under träningen på olika anpassade stationer. Föreningarna hade också bjudit in ledande politiker i Fritidsnämnden och Individ och familjenämnden.

Föreningarna Stroke och Afasi har också uppmärksammats på Crossfit-träningens möjligheter.

TEXT & FOTO:
Gun Ingvarsson

Rehabilitering vid långvariga besvär efter hjärnskakning

Den 26 september hölls utbildningen "Rehabilitering vid långvariga besvär efter hjärnskakning". Den gav insikt i komplexiteten av dessa besvär samt konkreta verktyg man som både vårdgivare och drabbad kan använda.

TEXT: GUSTAV HALLBERG
gustavhallberg@hjernkraft.se

SOM FÖRELÄSARE hade vi bjudit in följande personer:

■ **AGNETA ELLERT**, en av inspiratörerna inom Hjärnskakningsguiden, delade med sig av sina erfarenheter och besvär efter hjärnskakning. Du når Agnetas och övriga inspiratörers historier, på hjärnskakningsguiden. Sidan heter "Leva med hjärnskakning".

■ **JAN LEXELL**, professor i rehabiliteringsmedicin vid Lunds universitet och överläkare vid Skånes universitetssjukhus, inledde med en aktuell uppdatering om hjärnskakning. Han berättade att intresset för hjärnskakning har ökat de senaste åren och forskningen går framåt.

En hjärnskakning klassas som en traumatisk hjärnskada och kan kräva individuella rehabiliteringsinsatser av olika specialister under en lång period.

Rehabiliteringen efter hjärnskakning är dock spretig idag och det finns inget standardiserat förlopp eller vårdprogram för detta. Det innebär att man som drabbad är utlämnad att hitta rätt i en djungel av olika vårdaktörer. För att lösa det behövs riktlinjer och mer kompetens inom vården om hjärnskakning och rehabiliteringsmetodik, men också mer resurser till att kunna skapa fungerande rehabiliteringsteam med den drabbade i centrum.

■ **ERIC THELIN**, docent i experimentell neurologi, Karolinska Institutet, ST-läkare i neurologi, Karolinska universitetssjukhuset. Han föreläste om symtomatisk behandling vid hjärnskakning och förslag på åtgärder i Region Stockholm. Eric bedriver mycket forskning inom både det akuta omhändertagandet efter traumatiska hjärnskador, biologiska markörer för hjärnskada samt neuroinflammation. För den som vill fördjupa sig i hans arbete rekommenderar vi att surfa in på hans profil på Karolinska Institutets hemsida: <https://medarbetare.ki.se/people/eric-thelin>.

Mycket av det Eric pratade om under utbildningen förväntas ligga till grund för nya riktlinjer om just omhändertagandet i primärvården av den här patientgruppen i Region Stockholm.

Vi återkommer med mer information så snart som möjligt.

■ **SARA VIVE**, leg fysioterapeut, med dr och
■ **HANNE BURVANG**, leg fysioterapeut.

De arbetar på Neurocampus, en öppenvårdsmottagning i Vårdval specialiserad fysioterapi inom neurologi. De underströk bland annat vikten av fysisk aktivitet som del av rehabiliteringen av långvariga besvär efter hjärnskakning. Många med besvär efter hjärnskakning får symtom vid pulshöjande aktiviteter.

Sara och Hanne berättade om hur man kan undersöka det med det så kallade "Buffalo Treadmill-testet", och hur det kan ligga till grund för vilken intensitet man ska bedriva fysisk aktivitet på. Testet går ut på att man går på ett rullband, sakta höjer intensiteten och samtidigt skattar sina symtom vid de olika nivåerna. Sedan är tanken att man ska vara så fysisk aktiv det går, men strax under den nivån som ger ökade symtom.

Sara och Hanne underströk också att det är helt normalt att få symtom när man sedan genomför fysisk aktivitet på den nivån som del av sin rehabilitering, och att det inte är farligt. Vad som däremot är viktigt är att man vilar efteråt.

En bra tumregel de gav oss var att de symtom som eventuellt uppkommer under träning ska återgå inom 24 timmar.

FOTON: DREAMSTIME.

■ **TONY PANSELL**, docent, leg. optiker vid S:t Eriks Ögonsjukhus och universitetslektor vid Karolinska Institutet. En intressant sak

Tony tog upp är att man som hjärnskakningsdrabbad inte alltid är medveten om att det är just synbesvär man lider av. På en direkt fråga, berättar Tony, svarar många att de inte har problem med sin syn. Men när man gräver lite djupare i patientens symtom framkommer ofta problem som trötthet vid läsning, undvikande av rörliga miljöer, att man oftare går in i saker eller att man lättare blir åksjuk. Tony menar att allt detta är typiska uttryck för en påverkad synfunktion. Han understryker också att detta inte behöver betyda att det är något fel på själva ögat, varför en ögonläkare till exempel, oftast inte hittar något fel vid undersökning.

Vad som är problemet för den med hjärnskakning är snarare funktionen av synen. Tony gav sedan flera exempel på vad man kan göra åt denna funktionsnedsättning.

Du som vill lära dig mer om synbesvär efter hjärnskakning och om Tonys tips rekommenderar vi sidan på Hjärnskakningsguiden som heter just "Syn", som Tony själv faktiskt har skrivit.

VI PÅ HJÄRNKRAFT och Hjärnskakningssektionen är oerhört nöjda och stolta över den här utbildningsdagen. Det var redan på förhand en uppsättning med fantastiska föreläsare, vars deltagande vi är otroligt tacksamma över, som sedan levererade massvis med intressant och matnyttig information.

Samtliga var överens om att hjärnskakning inte tas på tillräckligt stort allvar idag.

Vi har fått mycket positiv respons från många av de cirka 250 deltagarna, från både Sverige, Norge och Danmark till och med.

Följ gärna oss på våra sociala medier (@hjärnskakningsguiden på Facebook och Instagram) samt prenumerera på vårt nyhetsbrev (nås via <https://www.hjärnskakningsguiden.se>) för att hålla er uppdaterade om vår verksamhet.

ANNONS

Fysisk och kognitiv träning i kombination av skapande i ateljé

Våra dagliga verksamheter erbjuder fysisk aktivitet, hjärngympa och olika aktiviteter i ateljén för dig med förvärvad hjärnskada. Vi hjälper även dig som vill arbetsträna på ett företag. Vill du komma på besök – ring så bokar vi en tid. Du ansöker via din handläggare i kommunen.

Dalagatan
Dalagatan 6, Stockholm
frosunda.se/dalagatan
010-130 41 04

AL-gruppen
Brommavägen 2, Solna
frosunda.se/algruppen
010-130 41 04

frösunda.
OMSORG

Varför är det så svårt att få personlig assistans?

Fråga: Jag undrar varför det är så svårt att få personlig assistans? I min ansökan har jag talat om hur mina behov ser ut och jag har intyg från både min doktor och min fysioterapeut som beskriver mina behov och de svårigheter jag har efter en förvärvad hjärnskada. Ändå får jag avslag. Och jag läser i media att jag inte är ensam om detta, trots att LSS ska vara en rättighetslag.

Svar av Marie-Jeanette Bergvall | marie-jeanette.bergvall@hjernkraft.se

Svar: Det här är en viktig och komplicerad fråga. På Hjärnkraft har vi konstaterat att många medlemmar drabbats av de hårdare bedömningar som successivt växt fram. Många orkar inte strida för att få assistans.

I grunden handlar det om att domar från Högsta Förvaltningsdomstolen (HFD) har lett till en allt hårdare bedömning av rätten till personlig assistans.

Domarna är prejudicerande, det vill säga vägledande, för kommande beslut. Försäkringskassan, kommunerna och domstolarna är aktörer som tolkar och tillämpar reglerna utifrån domarna i HFD. Det bildar en praxis som styr besluten.

PREJUDICERANDE DOMAR

Några ställningstaganden som lett till allt hårdare bedömningar är:

- Försäkringskassan började 2007 hävda att enbart sk integritetsnära delar av grundläggande behov skulle ge rätt till assistansersättning. Försäkringskassan fick stöd i **Regeringsrätten 2009**. Där fastslogs att personlig assistans är förbehållen sådana hjälpbehov som uppfattas som mycket privata och känsliga för den personliga integriteten, där personen med

funktionsnedsättning måste anses ha ett särskilt intresse av att kunna bestämma vem som ska ge sådan hjälp och hur den ska ges.

- Domen 2015, HFD 2015 ref. 46 begränsade det femte grundläggande behovet ”annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper ...” till att uteslutande ta sikte på personer med psykisk funktionsnedsättning. Personer med övervakningsbehov på grund av medicinsk problematik förlorade sin assistans.
- I juni 2017 kom en dom från högsta instans om behovet av assistans vid transport till fritidsaktiviteter. Försäkringskassans strängaste möjliga tolkningen innebar att en mängd hjälpbehov inte ansågs vara av ”tillräckligt kvalificerat slag”, något som raserat stora delar av assistansreformen.

KONSEKVENSER AV DOMARNA - FÖRSÄKRINGSKASSAN

Försäkringskassan hänvisar i en rapport till regeringen 2020 till domen från 2015 som en viktig förklaring till minskningen av antalet som får assistansersättning, även om det inte går att exakt säga hur mycket.

Antalet personer med assistansersättning minskade med cirka 2 000 personer mellan åren 2015 och 2019. Tidigare genomfördes omprövningar av assistansen med två års mellanrum, men nu ska det bara ske vid ”väsentligt ändrade förhållanden”.

Personkretsarna

Försäkringskassan redovisar 2022 att Personkrets 1 ökade fram till 2015, för att sedan minska under fyra år och därefter öka. Totalt har personkrets 3 minskat med över 2 600 personer 2010 - 2021, en minskning

Många orkar inte strida för att få assistans."

HAR DU OCKSÅ EN FRÅGA?

Välkommen att ställa din fråga till våra olika experter. Fråga Hjärnkraft kommer att svara på frågor som rör hjärnskador i vid bemärkelse. Redaktionen kommer att välja ut frågor med stort allmänintresse, dock kan vi inte besvara medicinska frågor.

Gör så här för att ställa en fråga:

- ▶ Mejla till info@hjernkraft.se
- ▶ Ring 08-447 45 30.

med 30 procent. Personkrets 2 minskade med ungefär 220 personer, eller 26 %.

Minskningen i personkrets 2 och 3 kan bero på domen 2009 som förtydligade att de grundläggande behoven personlig hygien, på- och avklädning och måltider skulle definieras och bedömas.

Även andelen avslag har ökat. Avslagen sett till alla ökade från 61 procent 2014, året innan domen i HFD 2015, till 81 % . I augusti 2022 är siffran 80 %.

KONSEKVENSER AV DOMARNA - KOMMUNER OCH BRUKARE

Socialstyrelsen beskriver effekterna av domarna från 2012 och 2015, i rapporten: ”Konsekvenser av domar om det femte grundläggande behovet - En analys av hur kommuner och brukare påverkas”.

Möjligheten att få personlig assistans för det femte grundläggande behovet har begränsats för de som inte har en psykisk funktionsnedsättning, de som behöver hjälp med egenvård och för de som behöver hjälp av någon med ingående kunskap om honom eller henne där koppling saknas till övriga grundläggande behov.

De personer som får sin personliga assistans indragen på grund av tillämpning av domarna har som regel stora behov av hjälp. De har i de flesta fall fått insatser av kommunerna i stället. I många fall dock med mer begränsade insatser. Det gör att de enskildas behov inte tillgodoses i samma utsträckning och i vissa fall beviljas inga insatser alls. En konsekvens av domarna är att närstående får ta ett större ansvar. I rapporten nämns bland annat personer med förvärvad hjärnskada som har stora behov av aktiv tillsyn.

Antalet personer med kommunal assistans ökade från ca 4 300 personer 2015 till 4 948 personer 2021.

PSYKISK FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Den psykiska funktionsnedsättningen ska vara stor och varaktig. Försäkringskassan säger i sin vägledning att det inte finns någon enhetlig definition av uttrycket ”psykisk funktionsnedsättning”. Vad som avses med psykiska funktioner framgår av Socialstyrelsens version av WHO:s International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). En sjukdom som vanligtvis endast medför fysiska funktionsnedsättningar kan även medföra

FOTON: DREAMSTIME.

en nedsättning av en psykisk funktion.

Det är därför inte möjligt att enbart utifrån en viss diagnos, sjukdom eller tillstånd bedöma om det finns en psykisk funktionsnedsättning eller inte.

Helsingborgs kommun ger på sin hemsida denna beskrivning: ”Psykisk funktionsnedsättning kan till exempel innebära att du har problem med att minnas, få saker gjorda, planera och/eller att du har svårt att hantera stress. Problemen är så stora att du har svårt att utföra viktiga vardagssysslor”. Denna problematik är det vi kallar kognitiva funktionsnedsättningar.

DET ÄR SVÅRT att ge råd. Men det vi kan säga är att det är viktigt att behoven framgår av läkarutlåtandet och att det för vissa behov klart framgår att de beror på en nedsättning i de psykiska funktionerna.

LÄNKAR för ytterligare information:

<https://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/f766dad4-ffd7-4c72-ae9b-6f420a2603f9/analys-av-minskat-antal-mottagare-av-assistansersattning-svar-pa-regeringsuppdrag-dnr-001381-2020.pdf?MOD=AJPE-RES&CVID=>

<https://www.forsakringskassan.se/download/18.3a5418591814e228e441139/1657116110242/indikatorer-for-att-folja-utvecklingen-av-assistansersattningen-svar-pa-regeringsuppdrag-dnr-fk-2022-002562.pdf>

<https://www.forsakringskassan.se/download/18.7b234aa517b3a0b-7f372a5/1663590215296/assistansersattning-vagledning-2003-06.pdf>

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2017-12-19.pdf>

Läs mer om LSS:

Nya regler inom LSS från årsskiftet på sidan 10.

TBE-SEKTIONEN

Planerna för våren 23 är igång

Vi på TBE-sektionen har börjat skissa på en ny utbildningsdag till våren 2023. Planerna är ännu i sin linda men vi hoppas att den kommer bli minst lika bra som senast.

Må gott och håll utkik för nyheter och information från oss på <https://hjernkraft.se/tbe-sektion/>

TEXT: JESSICA HÄGG

FOTO: PEXELS.

ANNONS

Rätten till assistans blir *äntligen* stärkt!

Har du nu rätt till personlig assistans? Kontakta vår kostnadsfria Assistansrådgivning och få kontakt med en jurist.

assistansradgivning@humana.se
020 - 70 80 87

Landet runt Örebro

FOTO: DREAMSTIME.

Många föreningar i Hjärnkraft finns på Facebook - Vill ni också?

Sociala medieplattformen Facebook har funnits i drygt 15 år. Att ha en facebook sida kan vara ett enkelt sätt dela och kommentera information och bilder, som kan vara bra, inte minst ur en förenings perspektiv.

Förbundet och många av Hjärnkrafts föreningar har uppmärksammat detta och skapat egna Facebooksidor.

Vill du också skapa en sida för din Hjärnkraftsförening? Hjärnkraft Örebro har just startat en facebook sida och berättar här hur det gick till.

GÖR SÅ HÄR:

1. Logga in på www.facebook.com (Om du inte har ett konto, skapa ett.)
2. Tryck på "Skapa företagsida" (Knappen finns längst ned i vänsterspalten).
3. Skriv namn (föreningens namn).
4. Välj kategori. Här väljer du vilken kategori sidan ska sorteras under, så att den blir lätt att hitta för medlemmarna.
5. Tryck på "Skapa sida".
6. Sidan är nu klar.

Du kan nu välja att lägga till information på sidan, som en kort presentation, adress och telefonnummer med mera.

TEXT: CHRISTIAN KANVIK

FOTO: DREAMSTIME.

Landet runt **Stockholm**

En intressant guidning av det snart 400 år gamla skeppet Vasa.

Koll på regalskeppet Vasa

1628 sjönk regalskeppet Vasa efter endast 1300 meter på sin första seglats. 2022 besöker Hjärnkraft Stockholm Vasamuseet.

TEXT & FOTO: MICKE LUNDOVIST

Sedan skeppet återfunnits 1957 påbörjas bärgningsarbetet och först 1962 kunde skeppet ses i embryot till dagens världsattraktion Vasamuseet (som invigdes 1990). Vi fick en guidad tur på Vasamuseet av Ulrika som har varit guide i andra sammanhang. Besöket och guidningen var väldigt rolig att uppleva med er som var med.

På [Vasamuseets hemsida](#) finns hela historien från beställningen av skeppet till den omfattande bärgningen och renoveringsarbetet.

Vad är väl en fest med Hjärnkraft? Jo, alldeles underbar.

Fest för medlemmar

Det som nog var höjdpunkten och som många såg fram emot och tyckte att det skulle bli det roligaste, var festen som vi anordnade i september. Den blev uppskjuten ett antal gånger och många frågade "När ska festen vara?", "Kommer det bli någon fest?". Det blev det och vilken succé det blev! Roligt

att se alla medlemmar komma dit i fina kläder och med ett leende på läpparna. Det var omkring 60 glada personer. Stefan med sin bandkollega Börje, stod för underhållningen som var väldigt uppskattad bland alla som var där. Maten och lokalen var perfekt.

Landet runt **Göteborg**

Info-dag på Donsöskolan i september

Matilda kom med cykel och hjälm till skolan för att berätta hur viktigt det är att använda cykelhjälm. Hon har själv skadats så hon förstår verkligen att man måste vara rädd om sig. Vid handuppräknning såg man tydligt att alla barnen som var där använder hjälm när de cyklar, men det är sämre med de vuxna. Matilda uppmanade barnen att fortsätta tjata på sina föräldrar om att använd hjälmen, den gör ingen nytta om den ligger kvar på hyllan därhemma.

Det blev en trevlig heldag med lunch och med ett viktigt budskap som vi på Hjärnkraft alltid betonar: Använd cykelhjälm!

TEXT: MATILDA OCH ULRIKA

FOTO: ULRIKA BOHL

Matilda uppmanade barnen på Donsöskolan att fortsätta tjata på sina föräldrar att använda hjälmen.

Gränna och Visingsö

Alla kom i tid (som alltid vid alla stopp) så klockan 08.00 startade bussresan mot avfart 89 vid Borås där sex personer anslöt till de tidigare 26 ombord. Första stoppet var Franssons Polkagrisar i Gränna. Där finns polkagrisar och annat godis i massor. Amalia Eriksson, änkan som 1859 startade tillverkningen av dessa pepparmintskarameller för att försörja sig och sina barn, hade nog inte kunnat tänka sig denna utveckling.

Efter ”proviantering” av godiset körde bussen oss till Hamnkrogen för en god lunch.

Så var det färjan till Visingsö, tuvan som Jätten Vist kastade i Vättern för att hans hustru skulle klara klivet över från Västergötland till Småland. Vår fantastiske chaufför Johnny körde oss längs ön där vi imponerades av alla fina villor och trädgårdar.

Sen åter med färjan till Gränna, Borås-stopp och slutligen Dalheimers Hus i Göteborg.

TEXT & FOTO: ULRIKA BOHL

Ljus i Alingsås

Hjärnkrafts medlemsträff i Ljusets tecken, och uppehållsväder. Den 11 oktober samlades medlemmar vid Villa Plantaget/Vandrarhemmet för att "ta en kopp kaffe" och därefter vandra runt i den sköna höstkvällen. Sex installationer som fångade vår uppmärksamhet under förflyttningarna. Oj, så mycket folk som var ute.

Till slut tog "full måne!" över fotografens intresse bland mörka trädkronor. Och den kyliga senkvällen avslutades med "Vi ses igen"!

TEXT: ÅKE | FOTO: DAG-INGE FÄGER

Läger på Strannegården i augusti

Hjärnkraft Göteborg var och hälsade på under torsdagen och hade sitt traditionsenliga styrelsemöte. Deltagarna var som vanligt nöjda och glada med veckan.

"Mycket trevligt, lugnt och skönt, god mat och kuliga aktiviteter", som Martin uttryckte det! Tack för fint läger i år igen!

TEXT & FOTO: LENNART LUNDÉN

NY VIKTIG BOK

EPILEPSI- HANDBOKEN

för skolan

Ny bok för skolan om
att hantera EPILEPSI
hos barn och ungdomar

MER INFO OCH BESTÄLLNING

LYSSNINGSTIPS

Kaliber: Vad hände med Anna?

Radioprogrammet Kaliber har i en serie granskat vad som hände med Anna efter olyckan på Amiralsgatan. Reportrar är Stina Näslund och Clara Lowden.

Du har väl inte missat Kalibers serie om Anna? Kaliber granskar vad som hände spädbarnsmamman Anna. Om olyckan som fråntar henne det viktigaste i livet, och hur hon sedan blir alltmer isolerad.

Del 1 - Olyckan som förändrade allt

<https://sverigesradio.se/avsnitt/anna-pa-amiralsgatan-olyckan-som-forandrade-allt>

Del 2 – ”Hon är ingen grönsak”.

<https://sverigesradio.se/avsnitt/anna-pa-amiralsgatan-hon-ar-ingen-gronsak>

Del 3 – ”Vi såg henne gå, vi hörde henne tala”

<https://sverigesradio.se/avsnitt/anna-pa-amiralsgatan-vi-sag-henne-ga-vi-horde-henne-tala>

EXPERTER KALIBER PRATAT med känner väl igen att rehabiliteringsinsatserna tunnast ut eller helt upphör, trots att behov finns. Det saknas både kunskap och samordning säger Jan Lexell, överläkare och professor i rehabiliteringsmedicin vid Lunds universitet.

<https://sverigesradio.se/artikel/riktlinjer-for-rehabilitering-av-traumatiska-hjarnskador-pa-gang>

Landet runt Skellefteå

Foto: Thomas Ericsson

Succé för konferens om lätt och medelsvår hjärnskada

Hybridkonferensen i Skellefteå blev ett mycket lyckat tillfälle att tillsammans kunna sprida kunskaper om lätta och medelsvåra hjärnskador.

Deltagarna fick lyssna till forskningsbaserad kunskap som hjälper oss att försöka förstå vad som händer i hjärnan och hur man kan hantera sin livssituation efter en förvärvad hjärnskada. Vi riktar stort tack till fantastiska föreläsare, moderatorer och samverkande organisationer. Deltagarna kunde antingen delta på plats eller vara med digitalt och lyssna på föreläsningarna. Stort tack till Medlefors hotell & konferens för god service och lyhörddhet. Tack också till alla för ett gott och kreativt teamarbete med tydligt fokus att synliggöra förvärvade hjärnskador och dess konsekvenser. En utförligare artikel kommer i nästa nummer av Hjärnkraft.

TEXT: Camilla Björnehall och Gun Ingvarsson

BARN & FAMILJELÄGER

Även nästa år anordnar Hjärnkraft ett barn & familjeläger för medlemmar.

Familjer där ett av barnen har en förvärvad hjärnskada är välkomna till Valjeviken folkhögskola (Sölvesborg) 23 – 28 juli sommaren 2023.

Mer information kommer att läggas upp på webben våren 2023 men det går redan att anmäla sig på: <https://hjarnkraft.se/utbildning/>

FÖR FRÅGOR kontakta Per-Erik Nilsson: per-erik.nilsson@hjarnkraft.se eller 0478-109 30

Varmt välkommen
hela familjen!

Hjärnskadeförbundet
HJÄRNKRAFT

Julbutiken är öppen

Välkommen till vår julbutik på www.hjarnkraft.se! Här har vi samlat lite som vi tror kan passa bra som julklapp till den som läsa en viktig och bra bok, vill hålla huvudet varmt, synas i mörkret eller på festen med ett snyggt armband. Vi har också snygga julkort för dig som vill stötta Hjärnskadefonden.

Surfa in på julbutiken. Du hittar den på www.hjarnkraft.se under fliken Butik.

<https://hjarnkraft.se/valkommen-till-var-julbutik/>

NY VIKTIG BOK

Det finns ett
FÖRE
och ett
EFTER

Sextonåriga Tilde skadades svårt i en trafikolycka. En berättelse om både sorg och acceptans men även om framtidshopp.

[MER INFO OCH BESTÄLLNING](#)

BOKTIPS

Aron och Noras nya mamma

Hur förklarar man vad som har hänt för ett barn när en förälder drabbats av en hjärnskada? Lena Ekmark vill med sin bok hjälpa små barn att förstå vad som hänt och varför saker blivit annorlunda.

TEXT: KERSTIN ORSÉN | kerstin.orsen@hjernkraft.se

Aron är 7 och ett halvt år och Nora bara tre år när deras mamma faller ihop i köket. I boken får läsaren följa hur det går till på sjukhuset, på rehabiliteringen och sedan när mamma kommer hem. Det är Aron som berättar och delar med sig av sina tankar och sin rädsla.

Den nya mamman som tidigare alltid hade bråttom och höll reda på allt, behöver träna ofta och vila för att orka med. Barnen hjälper till för att få mamma att minnas och stänger av spisen när det behövs.

BOKEN ÄR SKRIVEN och illustrerad av Lena Ekmark. Hon arbetar med att rehabilitera personer med hjärnskada på Rehabiliteringsmedicinska kliniken, Neurorehab, Orup i Skåne.

Barnboken skrevs redan 2013 men är fortfarande lika aktuell. Den riktar sig till barn som blivit anhöriga till personer med hjärnskada. Det kan vara mamma eller pappa men också farmor eller morfar.

– Jag hoppas att den får möjlighet att hjälpa fler familjer.

Lena Ekmark utanför sin arbetsplats på Orup.

Titel: Aron och Noras nya mamma

ISBN: 978-91-7261-264-8

Andra upplagan, tryckt 2019.

Kostnad: 150 kr + frakt (medlemspris 135 kronor).

Hitta: <https://hjernkraft.se/produkt/aron-och-noras-nya-mamma/>

Men mest gläder det mig att kunna hjälpa ledsna barn, berättar Lena Ekmark. Hon har fått många positiva reaktioner från barn som har förstått vad som har hänt och till exempel efter läsningen äntligen vågat hoppa upp i rullstolen och krama om sin förälder.

BOKEN GÅR ATT BESTÄLLA i Hjärnkrafts webbutik för ordinarie [pris 150 kronor](#), och [medlemspris 135 kronor](#). Säljs till förmån för Hjärnskadefonden.

**En riktigt god jul
och ett gott nytt år**

önskas alla läsare
från förbundskansliet

Förbundskansliet är stängt från den 22/12
och öppnar åter den 9 januari 2023.

Nytt i webbutiken

Bli medlem i Hjärnkraft

Nu finns åter nytryckta foldern Bli medlem i lager. Foldern beskriver fördelarna med att gå med i Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft. Informationsfoldern är tänkt att delas ut till personer som själva har en förvärvad hjärnskada, anhöriga och de som i sitt yrke kommer i kontakt med personer med förvärvad hjärnskada.

BESTÄLL UTAN KOSTNAD på <https://hjärnkraft.se/produkt/bli-medlem-i-hjärnkraft/>

Samtalsstöd för barn och unga

Samtalsstöd för barn och ungdomar är ett visuellt material som synliggör det som är svårt i skolan, på fritiden och i vardagen.

LÄS MER OCH BESTÄLL på: <https://hjärnkraft.se/produkt/samtalsstod-for-barn-och-ungdomar/>

Hjärnkrafts skrifter

SKA JAG GASA ELLER BROMSA EFTER HJÄRNKAKNING - skriften beskriver symtom och svårigheter samt konkreta förslag på åtgärder. Boken bygger på erfarenheter från psykolog, specialpedagog och fysioterapeut i mötet med barn som drabbats av hjärnskakning samt forskning.

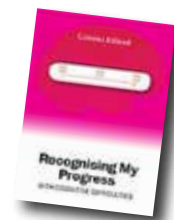

BERÄTTELSE OCH FAKTA OM TBE I skriften beskriver 57 personer i korthet hur det är att leva med TBE eller nära en person med TBE. Ett stort antal ledande TBE-experters svar på frågor om TBE, viruset och fästingar.

ATT SE SINA FRAMSTEG - ett skattningsmaterial för att utvärdera förmågor och funktioner.

Finns även på engelska: **Recognising My Progress** - a method to estimate your strength and needs after brain injury.

HUR ÄR DET FÖR DIG - underlätta samtal för elever med förvärvad hjärnskada och lärare.

VANLIG HJÄRNKAKNING - att leva med lätt traumatisk hjärnskada.

Sofie Wennberg skriver om hur skadan påverkar hennes liv. Britt-Marie Stålnacke, överläkare vid NUS skriver om lätta traumatiska hjärnskador.

Modellprojektets rapporter - och sammanfattningar.

Beställ på www.hjärnkraft.se i webbshopen, via tel 08-447 45 35 eller mejl wellamo@hjärnkraft.se.

JULKRYSS

EJ YPPA BYGGER BARN I SKOGEN	DE BE- FÖLKAR BENGTG- FORS	TOGOS HUVUD- STAD	HJULET ÄTT STYRA MED KASH- MIR NYHETS- BYRÅ	ÄR LITEN I LYA	PAROLL	LITET KÖK GÅR BÅT TILL HALLANDS VÄDERÖ IFRÅN	AFRI- KANGKA ÄNTI- LOPER
						KÖR NORR- MÅN MED	ÄR ROQUE- FORT- ÖSTEN
	SMILAT	FLAM- MIGA SIDEN- TYGET	BRUKAR DUKAS KAKTUS- AKTIGA	TESTA- DES FÖR HÄLL- FASTHET		GÖRS SYMA- SKINEN FÖRST	
REAGAN SOM STYRDE							
DANSKT GÄSTIS	FÅTÖLJ- FLICKOR					KOMMER FRÅN BY	ÄMNNAR KRUK- MAKA- REN
			GJORDE DET I GÄPIGA SPÖKHUS		GAV NARKOS		
		MJÖLSORT ÄR BLOM- MAN PEACE					LYXIG PÅ VÄGEN HÖG- DJUR
			ITALIEN PÅ NÄTET BÖNE- LEDARE		KORA		SAM- LAS SY- SAKER I
EJ SAMS VÄLDIG VÄRLDS- DEL					FINSK KAMP- VILJA	HEJSAN TAR TAG	
		MIKKE- SEN SAGO- KUNG				HAR SKOJ SYSSLAR JU POLITI- KER MED	
	SÄNG- ARE SALO DONAR			KVINNO- NAMN			BREDDA PÅ
						LYSSNA SÄGS TIDEN SÄREN	
		PEN- NING- PUNGEN	HÅLLER SIG GÖMD	GAMLA OCH NYA I GÖTEBORG TV-HASSE			
					DEN TOG FRÄMST BRÄD- SPEL		
STÅR VÄN- TANDE I SIGYNS MAKE		VÄXER TÄLLAR PÅ	SKÅL VATTEN- KRUKA				
							HAR SIN SKUTA
						GENOM	
					LÄSTID KUNDE DET BLI ISKIVAN	SKAM- LIGT STÄLLE	
	BUSKE	SLÅS UPP I BOK	BOR I PORT-AU- PRINCE				
						MED MARIA I BÖN	

De tre först öppnade rätta lösningar får Sverigelotter.
Skicka in lösningen till: Hjärnkraft, Nybohovsgränd 12, 1 tr,
117 63 Stockholm eller mejla in det långa bildordet som går
lodrätt i den vänstra raden till info@hjärnkraft.se.
Märk kuvertet eller mejlet med Julkryss 2022.

God Jul och kryssa lugnt! Kryssred.

Glöm inte att ange namn och adress!

Namn:

Adress:

Postadress:

Hjärnkrafts föreningar & sektioner

Ny kontaktperson eller adress? Mejla ändrade uppgifter till: info@hjernkraft.se

Sektioner landsomfattande för särskilda bevakningsfrågor

Hjärnskakning	✉ hjarnskakningssektionen@hjernkraft.se	■ https://www.hjarnskakningsguiden.se/
Unga vuxna	✉ unga-vuxna@hjernkraft.se	
TBE	✉ tbe-sektionen@hjernkraft.se	■ https://hjernkraft.se/tbe-sektion/

Hjärnkraft i Norrbotten

Meta Wiborgh, ☎ 070-212 23 96

✉ mwiborgh@gmail.com

Hjärnet: Britta Berggren, ☎ 0920-147 46

✉ brittaberggren@hotmail.com

Hjärnkraft i Jämtland

Yvonne Olofsson, ☎ 072-7272850

✉ olofsson2@live.se

Hjärnkraft i Värmland

✉ lotta.naslund@hjernkraft.se

Hjärnkraft i Örebro

Kansliet ☎ 019-673 21 35

✉ orebro@hjernkraft.se

■ <https://hjernkraft.se/orebro/>

Hjärnet: Maria Wilén, ☎ 0587-141 01

✉ maria.vi@telia.com

Hjärnkraft i Västra Götaland

Ulrika Bohl ☎ 0702-15 49 00

✉ bohl.ulrika@gmail.com

Hjärnkraft Göteborg

☎ 031-24 32 34

✉ info@hjernkraftgoteborg.se

■ <https://hjernkraft.se/goteborg>

Hjärnkraft Fyrbodol

☎ 0760 – 23 99 79

✉ hjernkraft.fyrbodol@telia.com

Hjärnkraft Skaraborg

Karin Holm ☎ 070-521 74 07

✉ karin.holm.kh@gmail.com

Hjärnkraft Borås Sjuhärad

Jan-Olof Dahlin, ☎ 0730-20 12 31

✉ jan-olof.dahlin@telia.com

Hjärnkraft i Skåne

☎ 046-32 30 90

✉ kansli@hjernkraftskane.se

Hjärnkraft i Västerbotten

Kerstin Granstig Jonasson

☎ 070-513 22 96

✉ kgj@taftea.se

■ <https://hjernkraft.se/vasterbotten/>

Hjärnet: Helene Lindgren och

Ann-Catrin Dannberg

✉ ankan.dannberg@gmail.com

Hjärnkraft Umeå

Birgitta Liontaki,

☎ 070-277 37 34

✉ birgittaliontaki@gmail.com

Hjärnkraft Skellefteå

Curt Nilsson, ☎ 070-631 53 41

✉ curt47@live.se

■ <https://hjernkraft.se/skelleftea/>

Hjärnkraft i Gävleborg

Karin Sjöholm

☎ 073-836 14 63

✉ karinsjoholm@hotmail.com

Hjärnkraft i Stockholm

Kansli, ☎ 08-447 45 31

✉ stockholm@hjernkraft.se

Hjärnet:

Mats Schalling, ☎ 0768-76 27 16

Hjärnkraft i Östergötland

Jonas Högsberg

☎ 070-588 32 25

✉ ostergotland@hjernkraft.se

Hjärnkraft i Kalmar

☎ 0480-292 84

✉ kalmar@hjernkraft.se

■ <https://hjernkraft.se/kalmar/>

Hjärnet: Kerstin Svensson

☎ 0499-208 88

Birgitta Rolfsdotter

☎ 0485-404 99

Hjärnkraft i Kronoberg

Per-Erik Nilsson

☎ 0704-41 32 55

✉ per-erik@hjernkraft.se

Hjärnet: Per-Erik Nilsson

Hjärnkraft i Blekinge

Per-Erik Nilsson

☎ 0704-41 32 55

✉ per-erik@hjernkraft.se

Jag har varit i din sits

Nu använder jag min erfarenhet för att hjälpa andra

Det finns säkert många likheter mellan din väg och den väg som jag har gått. Jag har kämpat, gråtit och slagits för mitt barns rätt till den hjälp och det stöd som han behöver och har rätt till. Idag är min son 25 år gammal och hans vardag är både fin och meningsfull. Så kampen har haft betydelse och det gör att jag idag kan spendera dagarna med att kämpa för andras barn och hjälpa andra att få en vardag likt den vi har idag.

Hos oss på Din Förlängda Arm arbetar jag och mina kollegor dagligen för att alla våra kunder ska få den service och den omtanke som de önskar. Den omtanke som jag önskade att jag fick för 20 år sen.

Vi kan assistans, vi har erfarenheten, vi har hjärtat och vi har viljan. Vi vill skapa en vardag som inte bara ska fungera utan som också bidrar till ökad glädje.

Titta in på vår hemsida eller på vår Facebook-sida och var med och känn glädjen.

Välkommen till oss!

RIKSTÄCKANDE ANORDNARE · BARN OCH VUXNA · EVENEMANG · DIGITAL TIDRAPPORTERING OCH JOURNALFÖRING I COORDINARE